

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Postboks 8051 Dep.
0031 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
201300608-3

Dato
8.9.2013

HØRINGSUTTALELSE: ETT POLITI – RUSTET TIL Å MØTE FREMTIDENS UTFORDRINGER (POLITIANALYSEN)

1. Innledning

Man viser NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer (Politianalysen).

Helgeland politidistrikt er av den oppfatning at NOU 2013:9 gir en grundig gjennomgang og analyse av politiets virksomhet. Utredningen peker på sentrale og vesentlige forbedringspunkter som vil gjøre politiet bedre rustet til å møte morgendagens utfordringer. Politidistriktet slutter seg i det alt vesentlige til utvalgets anbefalinger.

Som politimester på Helgeland har jeg vært særlig opptatt av å finne frem til løsninger på morgendagens utfordringer som ivaretar tryggheten og interessene til publikum på Helgeland, og som således i størst mulig grad fremmer politidistriktets visjon: Trygghet, lov og orden for publikum.

Utvalget anbefaler en strukturreform og en kvalitetsreform. Politidistriktet vil fremheve at disse reformene henger nært sammen, og at strukturreformen er en vesentlig forutsetning for at man skal få ønsket effekt av kvalitetsreformen. Denne høringsuttalelsen vil derfor i all hovedsak være knyttet til anbefalingene i strukturreformen.

Endelig vil man også innledningsvis understreke nødvendigheten av at strukturreformprosessen har tilstrekkelig tempo slik at etaten igjen kan begynne å ha fokus på kriminalitetsbekjempelse.

2. Politidistriktsstrukturen

Helgeland politidistrikt er av den klare oppfatning at politiet i Norge bør organiseres i en regionmodell – med seks politidistrikt. Denne modellen vil (av de foreslåtte modellene) best ivareta nærpolitimodellen på Helgeland, og således kunne bidra til å styrke bemanningen på driftsenhetene i Helgeland. Det er av avgjørende betydning for beredskapen og polititjenesten på Helgeland at man har tilstrekkelig kapasitet på polititjenestemannssiden. En betydelig reduksjon av antall politidistrikt vil kunne bidra

Helgeland politidistrikt

Politimesteren
Postboks 570
8656 Mosjøen

til en styrking av bemanningen ved de lokale driftsenhetene på Helgeland, og således bidra til en styrking av nærpolitiet og et robust lokalt politi.

Videre vil politidistriktene med en slik organisering være av en slik størrelse at de vil være tilstrekkelig robuste til selv å kunne håndtere større hendelser, samt ha tilstrekkelig kapasitet innen UEH og innsatsledelse. Og endelig vil man også fremheve at denne modellen vil bidra til å etablere sterke fagmiljø innenfor forebygging, analyse, spesialisert etterforskning, påtale forebyggende polititjeneste og kriminalteknikk.

Dersom man velger å etablere Nordland politimesterembete vil dette føre til en betydelig svekkelse av polititjenesten på Helgeland. En fylkesmodell vil være for lite til å kunne frigjøre tilstrekkelige ressurser. En konsekvens vil formentlig være at svært mange stillingshjemler blir overført fra øvrige deler av fylket for å kunne skape et tilstrekkelig sterkt hovedsete i Bodø. Noe som vil være påkrevd for å kunne ha en tilstrekkelig sterk operasjonssentral samt oppbygging av fagmiljøer med spesialkompetanse. Dette vil innebære en betydelig svekkelse av lokalpolitiet, nærpolitimodellen, beredskapen og polititjenesten for innbyggerne på Helgeland. En fylkesmodell vil for vår region være for lite til å takle fremtidige utfordringer og behov.

Omorganiseringer er krevende både ressursmessig og for våre ansatte, i tillegg til at det tar fokus bort fra kriminalitetsbekjempelse og trygghetsproduksjon for publikum. Med seks politiregioner vil politiet være i stand til å ivareta morgendagens utfordringer, og ha distrikter som kan foreta organisatoriske tilpasninger uten å måtte gå nye runder med store strukturendringer.

2.1 Helgeland politidistrikt bør tilhøre region Midt

Helgeland politidistrikt er av den oppfatning at grensen mellom politiregion Nord og politiregion Midt bør gå på Saltfjellet (polarsirkelen). Helgeland bør således tilhøre region Midt, og ikke – som foreslått i politianalysen - region Nord.

Bakgrunnen for dette er ønsket om at innbyggerne på Helgeland skal kunne tilbys en best mulig polititjeneste. Men også ressurs hensyn, effektivitetshensyn, hensynet til de ansatte, samt til ledelse og administrasjon av et svært langt politidistrikt i region Nord tilsier at Helgeland bør tilhøre region Midt.

Et politidistrikt Nord som strekker seg fra Nord-Trøndelag til Russland vil omfatte store områder og være svært langt – og således svært kostbart å administrere. Reisekostnader ifb. med reise til hovedsetet vil etter all sannsynlighet bli svært kostbart ved reise til antatt administrasjonssted Tromsø. Dagens infrastruktur (veg, jernbane og fly) på Helgeland er innrettet mot Midt-Norge med Trondheim som knutepunkt. Ved en evt. ny stor flyplass på Helgeland er det argumentert for bedre regularitet og bedre kapasitet ved flyreiser, men da i betydningen av reiser sørover mot Oslo. Til orientering er det både enklere og rimeligere å reise fra Helgeland til Oslo og Trondheim, enn til Tromsø.

Lange reiseavstander til politidistriktets hovedsete vil medføre store kostnader. Eksempelvis er det ca 400 km til Trondheim fra Mosjøen (dagens hovedsete i Helgeland), mens det er 800 km til Tromsø, hvor det må foretas flybytte for å nå

reisemålet. Med en slik reisedistanse er det betydelige produksjonstap knyttet til reisevirksomhet innad i politidistriktet.

Et annet argument som taler for en sammenslåing med Midt-Norge er kriminalitetsbildet. Helgeland politidistrikt har et kriminalitetsbilde som er mer sammenlignbart med det som finnes i region Midt enn det som finnes i region Nord. Særlig gjelder dette den store andelen fiskerisaker som landsdel Nord har, men som ikke eksisterer hos Helgeland pd. Følgende argumenter forsterker videre at Helgeland politidistrikt bør tilhøre region Midt:

- Enklere tilgang (mindre reiseavstand) til spisskompetanse i de nye regionene vil gi den beste- og mest effektive kriminalitetsbekjempelsen for publikum på Helgeland
- Helgeland politidistrikts kriminalitetsbilde knyttes nasjonalt sørover og internasjonalt særlig ved grensepasseringer i Helgeland eller Trøndelagsfylkene (hovedsakelig MVK/narkotika)
- Helgeland politidistrikt har gjennom mange tiår hatt et godt formalisert og praktisk samarbeid sørover på alle nivå, mens dette er tilnærmet fraværende i forhold til f.eks. vår nærmeste nabo i nord, Salten politidistrikt.
- Politidistriktene nord for Helgeland har et "Nordkalottfokus" som Helgeland politidistrikt er svært lite berørt av, dette er også årsaken til at politimesteren i Helgeland har trådt ut av de årlige Nordkalott-politimestermøtene.
- Helgeland pd. har i likhet med Nordmøre- og Romsdal politidistrikt kontinentalsokkelansvar (- med allerede utviklet kompetanse- og samarbeidsarenaer), og i et samlet Midt-Norge politidistrikt vil kunne ivareta dette fagmiljøet enda bedre
- Fast etablert samarbeid med Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag pd. om trening for IP 3 (UEH) mannskaper.

Alt i alt vil dette gi den beste ressursutnyttelsen og kostnadseffektiviteten for politiet som sådan. Vi vil med en slik organisering redusere avstandsutfordringene (knyttet til ledelse, kulturbygging, organisasjonsutvikling) i region Nord. Vi får også en mer lik organisering med andre statlige etater, som f. eks Tollvesenet der Helgeland tilhører region Midt og FAD som definerer Midt-Norge som strekningen fra Stadt til Polarsirkelen.

Effekten av strukturendringene vil være dårligere desto lengre man fysisk er plassert fra hovedsetet - for eksempel når det gjelder tilgjengelighet og tilgang på spisskompetanse i politidistriktet. Det er en ubetinget fordel for publikum og ansatte på Helgeland at hovedsetet er ca 400 km fra Helgeland contra ca 800 km.

Fylkesgrensen mellom Nord-Trøndelag fylke og Nordland fylke bør ikke være et avgjørende argument mot en slik løsning da Bindal kommune i Nordland fylke allerede tilhører Nord-Trøndelag politidistrikt (overført midt på 90-tallet).

2.2 Oppgaver og ressurser bør i størst mulig grad overføres fra særorganene til de nye politiregionene

Regionsmodellen vil gi store robuste politidistrikt, hvor særorgan i det omfang som finnes i dag nærmest vil være overflødig. Ressursene som i dag finnes i særorganene må derfor overføres til politidistriktene slikt at de nye regionene blir ytterligere forsterket og fremstår mer robust.

2.3 Tilstrekkelige fullmakter til politidirektøren

Publikum på Helgeland må sikres et godt nærpolti, men nå bindes mye av disse ressurser inn på EBA – ressurser som heller burde vært benyttet til reell politikraft.

Dagens situasjon i forhold til fullmakter er ikke tilfredsstillende. Politidirektøren mangler nødvendige fullmakter. Helgeland politidistrikt støtter derfor analysens forslag om at politiet selv må få endelig beslutningsmyndighet i forhold til driftenhetsstruktur, men likevel slik at visse kriterier skal være oppfylt, jf. utvalgets anbefalinger.

3. Oppgaveporteføljen – økt samling om kjerneoppgavene

Helgeland politidistrikt støtter utvalgets anbefaling om at politiet gis en oppgaveportefølje som er mer spisset mot kjerneoppgavene, og at de tilleggsoppgavene som skal tillegges politiet støtter opp om løsningen av primæroppgavene. Dette må dog utredes nærmere.

Uansett organisering og oppgaveportefølje er det et krav at eventuell frigjøring av årsverk må tilfalle de lokale driftsenhetene. Det vil bli vanskelig med oppslutning om organisasjonsendringer om ikke lokale tjenestesteder kan vise til bedre beredskap og robuste fagmiljø. Ved en overføring av deler av saksporteføljen må politiet beholde en gevinst og ikke tape på en slik overføring.

4. Spesielt om straksetterforskning i Helgeland pd.

Mosjøen politistasjon var før reform 2000 organisert i tre avdelinger; en ordensavdeling, en etterforskeravdeling og en sivilavdeling. Avdelingene var ledet av hver sin leder med resultat- og personellansvar. Etter omorganiseringen fikk man en ressursutfordring og valgte å legge ordensavdelingen og etterforskeravdelingen under en leder. Dette for lettere å kunne benytte seg av tilgjengelige mannskap, uten at organisatoriske skranker hindret dette.

Pr i dag er alle politioperative i helkontinuerlig turnus, bortsett fra en som har ansvaret for vold- og sedelighetssaker, som går på integrert liste med vakt 3.hver helg. Straffesakene utover dette ivaretas i all hovedsak av de som går helkontinuerlig. Vi innførte tidlig hovedprinsippene i konseptet ”straksetterforskning”, der en rekke gjøremål skal gjøres umiddelbart på stedet, for så å bli tildelt en tjenestemann som skulle følge opp saken til den var ferdig etterforsket. Vi så imidlertid at det var i denne fasen at sakene ble liggende og vi fikk restanser, og ønsket å gjøre noe med dette. Vi kan si at vi har videreført prinsippene med straksetterforskning til et nivå to.

Pr i dag gjøres dette på følgende måte:

Straffesaksadministrator bruker aktivt PAL for STRASAK for å ha en totaloversikt over de saker som ligger ved enheten. Dette brukes også til aktiv prioritering - eks når man har fristsaker som må gå fremfor andre ting.

Sakene følges opp fra vaktlag til vaktlag og er tema på vaktvertakelsesparolene. Flest mulig av sakene skal ferdigstilles innen 72 timer. Filosofien her er at vi ser på saken som en ”pasient” på et sykehus. Man slutter ikke med behandlingen når legen går hjem, da er der andre som tar over og sørger for å følge opp.

Straffesaker er en del av vår felles oppgaveportefølje, de skal ikke tildeles enkeltpersoner da det lett blir opp til en person hvordan og når saken følges opp. For Indre driftsenhet har denne måten og tenke og jobbe på ført til at vi ikke har restanser. Vi har kontroll på straffesakene til tross for at vi ikke har rene etterforskere. Oppklaringsprosenten er god og saksbehandlingstiden lav.

I tillegg er det slik at den operative styrken som foretar etterforskningen alltid er tilgjengelig for operasjonssentralen i forhold til hendelsstyrte oppdrag. Patruljen har alltid bilen opplastet med våpen og utstyr for utrykning til oppdrag i et stort geografisk område.

5. Organisering av påtalemyndigheten

Påtalemyndigheten i de nye politidistriktene må sikres lokal tilstedeværelse og uavhengighet. Påtaleenhetene må av hensyn til en effektiv saksavvikling og ressursutnyttelse fremdeles være lokalt forankret. Organisatorisk må disse ligge i linje under en visepolitimester med påtalemyndighet, og ikke plasseres under for eksempel en driftsenhetsleder/stasjonssjef på de geografiske enhetene.

6. Oppsummering

Helgeland politidistrikt er av den oppfatning at tiden er inne for handling i forhold til endringer i norsk politi. Det må skje noe snart - å vente, vil utarme oss. Grunnlaget for endringer finner en i Gjørsv rapporten, Difi analysen og politianalysen. Vårt håp er at det nå er utredet nok, og at man foretar noen grep i forhold til struktur og oppgaveportefølje. Å befinne seg i en prosess hvor man venter på beslutninger er anstrengende og sliter på politiet som organisasjon.

Med hilsen

Håvard Fjærli
politimester